

Czwartek, 20 października 2022 r.

P9_TA(2022)0374

Solidarność kulturalna z Ukrainą i wspólny mechanizm reagowania kryzysowego na rzecz odbudowy życia kulturalnego w Europie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 października 2022 r. w sprawie solidarności kulturowej z Ukrainą i wspólnego mechanizmu reagowania kryzysowego na rzecz odbudowy życia kulturalnego w Europie (2022/2759(RSP))

(2023/C 149/06)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 167 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego preambułę, art. 3 i Protokół nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności,
  - uwzględniając preambułę Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 1 marca 2022 r. w sprawie rosyjskiej agresji na Ukrainę ⁽¹⁾,
  - uwzględniając swoje zalecenie z dnia 8 czerwca 2022 r. dla Rady i Wiceprzewodniczącego Komisji / Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa w sprawie polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obrony UE po napaści Rosji na Ukrainę ⁽²⁾,
  - uwzględniając oświadczenia liderów Parlamentu w sprawie Ukrainy z 16 i 24 lutego 2022 r.,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 września 2020 r. w sprawie odbudowy życia kulturalnego w Europie ⁽³⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 października 2021 r. sprawie sytuacji artystów i odbudowy życia kulturalnego w UE ⁽⁴⁾,
  - uwzględniając konkluzje Rady z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie odbudowy, odporności i zrównoważonego charakteru sektora kultury i sektora kreatywnego,
  - uwzględniając pytanie do Komisji w sprawie solidarności z Ukrainą i wspólnego mechanizmu reagowania kryzysowego na rzecz odbudowy kultury w Europie (O-000030/2022 – B9-0026/2022),
  - uwzględniając art. 136 ust. 5 i art. 132 ust. 2 Regulaminu,
  - uwzględniając projekt rezolucji Komisji Kultury i Edukacji,
- A. mając na uwadze, że wojna Rosji przeciwko Ukrainie jest próbą wymazania tożsamości i kultury suwerennego narodu, m.in. w wyniku strategicznego i ukierunkowanego niszczenia obiektów dziedzictwa kulturowego ⁽⁵⁾, co stanowi zbrodnię wojenną na mocy konwencji haskiej z 1954 r. ⁽⁶⁾, której oba kraje są sygnatariuszami;

⁽¹⁾ Dz.U. C 125 z 18.3.2022, s. 2.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0235.

⁽³⁾ Dz.U. C 385 z 22.9.2021, s. 152.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 184 z 5.5.2022, s. 88.

⁽⁵⁾ Według stanu 21 września 2022 r. – UNESCO potwierdziło szkody wyrządzone od 24 lutego 2022 r. w 192 miejscach: 81 miejscach kultu religijnego, 13 muzeach, 37 zabytkowych budynkach, 35 budynkach przeznaczonych na działalność kulturalną, 17 monumentach i 10 bibliotekach. <https://www.unesco.org/en/articles/damaged-cultural-sites-ukraine-verified-unesco>

⁽⁶⁾ Zob. Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego, art. 8 ust. 2 lit. b) ppkt (ix).

Czwartek, 20 października 2022 r.

- B. mając na uwadze, że atak na Ukrainę jest również atakiem na naszą wspólną tożsamość europejską, nasze wartości i styl życia, charakteryzujące się otwartymi społeczeństwami, których podstawą są demokracja, poszanowanie praw człowieka, godność, praworządność i różnorodność kulturowa; mając na uwadze, że miliony ludzi na całym świecie odczuwają niezwykle szkodliwe skutki – od utraty życia po niedobory żywności, kurczenie się światowych dostaw energii oraz rosnącą inflację i przepływy migracyjne; mając na uwadze, że Rosja wykorzystuje te zamierzone skutki jako groźbę polityczną i strategiczną;
- C. mając na uwadze, że rosyjska inwazja na Ukrainę, szerząc atmosferę strachu i niewiary, zagraża również artystom i pracownikom sektora kultury, dziennikarzom i naukowcom ze szkodą dla wolności sztuki, jakości wiadomości, niezależności mediów i dostępu do informacji, wolności akademickiej i wolności wypowiedzi w szerszym znaczeniu;
- D. mając na uwadze, że nielegalne niszczenie dziedzictwa kulturowego oraz grabież i przemyt dóbr i artefaktów kultury stanowią poważne zagrożenie dla tożsamości wszystkich Ukraińców oraz mniejszości mieszkającym w tym kraju i będą utrudniać pojednanie narodowe po zakończeniu konfliktu;
- E. mając na uwadze, że rozległe skutki pandemii COVID-19 znacznie wpłynęły na wszystkie aspekty naszego życia i środowisko życia, zwłaszcza na cały ekosystem kultury, charakteryzujący się już wcześniej niestabilnymi strukturami organizacyjnymi i finansowymi oraz często niepewnymi warunkami pracy, a także zagroziły wolności wypowiedzi artystycznej; mając na uwadze, że sektory i branże kultury i kreatywności (CCSI) nadal nie wyszły w pełni z kryzysu związanego z COVID-19;
- F. mając na uwadze, że te poważne kryzysy stanowiły wyzwanie dla strategicznej autonomii Unii, ale zarazem ujawniły jej ogromny potencjał pod względem budowy silnego poczucia przynależności do Europy, wypracowania wspólnych odpowiedzi na pilne potrzeby i konsolidacji wsparcia dla integracji europejskiej;
- G. mając na uwadze, że kultura pozostaje ważnym czynnikiem wzajemnego zrozumienia i utrzymywania pokoju wśród ludności;

Wzmocnienie wsparcia i solidarności z ukraińskim ekosystemem kultury

1. wyraża zadowolenie, że UE i jej państwa członkowskie ogólnie zdecydowanie poparły ukraińskie CCSI, a Komisja, podmioty rządowe, organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie szybko uruchomiły instrumenty finansowe, aby wesprzeć artystów i pracowników sektora kultury, którzy uciekają przed wojną, oraz organizacje kulturalne w krajach przyjmujących uchodźców ukraińskich, a także ochronę dziedzictwa kulturowego; z zadowoleniem przyjmuje w szczególności inicjatywy szybkiego reagowania, takie jak Fundusz Kultury Solidarności: Ukraina;
2. wyraża szczerą solidarność z wykonawcami, artystami, twórcami, autorami, wydawcami, ich przedsiębiorstwami oraz wszystkimi innymi twórcami i pracownikami sektora kultury, łącznie z amatorami, ponieważ sztuka i kultura będą miały do odegrania zasadniczą rolę w uzdrawianiu i odbudowie Ukrainy; wyraża w szczególności uznanie dla działań ukraińskich artystów i twórców, którzy stawiają opór rosyjskiej inwazji, uprawiając swoją sztukę;
3. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby uwzględniały w unijnym wsparciu humanitarnym dla Ukrainy nadzwyczajne potrzeby sektorów kultury i dziedzictwa kulturowego; jest głęboko przekonany, że równoległe z historyczną decyzją Rady Europejskiej z 23 czerwca 2022 r. o przyznaniu Ukrainie statusu kraju kandydującego do UE trzeba również przewidzieć specjalne wsparcie w przyszłym funduszu powierniczym dla Ukrainy, zatwierdzonym przez szefów państw i rządów w konkluzjach Rady Europejskiej z 24–25 marca 2022 r.;
4. wzywa UE, aby zaoferowała ukierunkowane wsparcie ukraińskim podmiotom działającym w dziedzinie kultury, małym i średnim przedsiębiorstwom, organizacjom pozarządowym, lokalnej działalności kulturalnej, uniwersytetom i społeczeństwu obywatelskiemu, aby pomóc im nakreślić i opracować plan odbudowy i uzdrowienia kraju;

Czwartek, 20 października 2022 r.

5. uważa, że UE powinna zaoferować wsparcie władzom ukraińskim, w szczególności na szczeblu lokalnym i regionalnym, a także społeczeństwu obywatelskiemu będącemu konstruktywnym partnerem w odbudowie kraju, zwłaszcza w rekonstrukcji obiektów kultury; w związku z tym podkreśla, że UE powinna zachęcać osoby, które uczestniczą w odbudowie, aby brały pod uwagę stosowanie najwyższych standardów jakości; zauważa, że nowy europejski Bauhaus, z udziałem ukraińskich CCSI, może wnieść wkład w odbudowę powojenną;
6. uważa, że należy zwrócić szczególną uwagę na dzieła kultury i dzieła historyczne znajdujące się w Ukrainie oraz na ochronę dziedzictwa kulturowego tego kraju; potwierdza, że Unia Europejska jest gotowa uczestniczyć w ochronie dzieł sztuki i dziedzictwa kulturowego i zastosować wszystkie narzędzia prawne, aby ochronić dziedzictwo kulturowe i zapobiegać nielegalnemu handlowi dziedzictwem kulturowym lub nielegalnemu wywozowi tego dziedzictwa w czasach wojny;
7. podkreśla, że pilną sprawą jest pomoc Ukrainie w dokładnym dokumentowaniu wszystkich ataków na dziedzictwo kulturowe, zwłaszcza tych, które mogą stanowić zbrodnie wojenne i są wymierzone w dziedzictwo kulturowe chronione na mocy konwencji międzynarodowych; przypomina, że oprócz fizycznej ochrony zabytków i artefaktów UE powinna dodatkowo zwiększyć wsparcie na digitalizację i cyfrową dokumentację dziedzictwa kulturowego;
8. uważa, że wszelkie wsparcie finansowe dla Ukrainy w dziedzinie kultury nie powinno zagrażać środkom udostępnianym CCSI w Unii Europejskiej za pośrednictwem programu „Kreatywna Europa”;

Wspieranie odporności i odbudowy pokryzysowej całego ekosystemu kultury UE

9. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby kładły nacisk na kulturę we wszystkich kluczowych strategiach politycznych i priorytetach UE, takich jak działania w dziedzinie klimatu, transformacja cyfrowa, odbudowa gospodarcza i stosunki międzynarodowe; zachęca Komisję, aby jeszcze bardziej wykorzystywała wielowymiarowy potencjał CCSI dla dobrobytu społeczeństw i obywateli w Europie oraz aktywnie promowała publiczny dyskurs kulturalny, aby jak najwięcej osób uczestniczyło w kształtowaniu opinii publicznej oraz aby pobudzać międzynarodową współpracę kulturalną;
10. podkreśla, że na wszystkich szczeblach sprawowania rządów i z udziałem podmiotów zarówno publicznych, jak i prywatnych, w tym społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów charytatywnych, trzeba wspierać i koordynować działania, które obejmują ukierunkowane wsparcie dla ekosystemów kultury, kreatywności i dziedzictwa kulturowego oraz dla sprawliwych warunków pracy ich pracowników;
11. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby rozwijały zdolności innowacyjne w zakresie współpracy i partnerstw publiczno-prywatnych w celu zwiększenia odporności na przyszłe kryzysy mające wpływ na CCSI; w związku z tym nalega na Komisję i państwa członkowskie, aby dalej wspierały cyfryzację CCSI oraz zapewniały szeroki dostęp cyfrowy do twórczości artystycznej i kulturalnej;
12. wzywa Komisję, aby zbadała możliwość ustanowienia w oparciu o podejście wielopodmiotowe europejskiego mechanizmu reagowania kryzysowego i odbudowy poświęconego szczególnie kulturze, dziedzictwu kulturowemu i ekosystemom kreatywnym lub uczonectwu w takim mechanizmie w charakterze partnera; zwraca się do Komisji, aby zaproponowała ramy prawne i fiskalne takiego mechanizmu oraz sporządziła wykaz stowarzyszonych partnerów strategicznych ze wszystkich zainteresowanych sektorów, publicznych lub prywatnych, łącznie z modelami partnerstwa charytatywnego, w pełnej zgodności z zasadą dodatkowości, co umożliwi strategiczne łączenie zasobów, dzięki czemu zwiększy się finansowanie publiczne i zoptymalizuje wsparcie dla CCSI;

o

o o

13. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.